

Årsregnskap 2017 for Arbeids- og sosialdepartementet

Ledelseskommentar

Virksomhetens formål

Departementet har det overordnede ansvaret for politikken på følgende områder: arbeidsmarkedspolitik, arbeidsmiljø og sikkerhet, inntektspolitikk, pensjoner og velferdspolitik. Administrasjonen har som oppgave å betjene departementets politiske ledelse slik at den kan utvikle sin politikk og gjennomføre den innenfor rammene Stortinget setter.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten og rundskriv fra Finansdepartementet. Regnskapet gir et dekkende bilde av departementets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

Driftsutgifter- og inntekter

I 2017 har departementet samlet disponert kr 669 822 000 på utgiftssiden og i tillegg mottatt en belastningsfullmakt på kr 660 000, jf. oppstilling av bevilgningsrapporteringen og note B.

Artskontorrapporteringen viser netto rapporterte driftsutgifter på kr 268 946 234, hvorav utbetalinger til lønn utgjorde kr 173 541 175. Sammenlignet med 2016 gir dette en samlet økning på kr 35 486 702. Dette skyldes at driftsinntektene er kr 1 457 152 lavere enn i 2016 og at driftsutgifter er økt med kr 34 029 550. Store deler av økningen skyldes omlegging av pensjonspremieordningen og husleieavtalen, se omtale nedenfor. Artskontorrapporteringen med noter gir utfyllende opplysninger om departementets inntekter og utgifter.

Det er totalt regnskapsført kr 221 816 120 på departementets driftskapittel 600, post 01, jf. bevilgningsrapporteringen. Dette er en økning på kr 36 514 521 sammenlignet med 2016. Økningen skyldes i hovedsak at det fra 2017 ble etablert nye leieavtaler for alle departementslokalene og at ordningen med premiebetaling til Statens pensjonskasse ble endret. Statlige virksomheter som ikke betalte pensjonspremie til Statens pensjonskasse, skal fra 2017 betale dette selv.

Tilskudd og andre overføringer

Artskontorrapporteringen viser at utgifter til tilskudd og andre overføringer summerte seg til kr 379 446 744. Av beløpet er kr 171 449 000 utbetalt som tilskudd til underliggende virksomheter (Pensjonstrygden for sjømenn og Statens arbeidsmiljøinstitutt). Videre er det utbetalt kr 207 997 744 i tilskudd og andre overføringer, hvorav den største utgiftsposten gjelder tildeling til Norges forskningsråd.

Mellomværende

Mellomværende med statskassen utgjorde ved årsslutt –kr 6 221 465, mot –kr 6 380 325 året før, noe som gir en endring på kr 158 859. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter regnskapet for departementet. Årsregnskapet er ferdig revidert og Riksrevisjonens beretning er publisert sammen med årsregnskapet.

Oslo, 13. mars 2018

Eli Telhaug
Departementsråd
Arbeids- og sosialdepartementet

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (“bestemmelsene”). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*” er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen

viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2017

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2017	Merutgift (-) og mindretgift
0600	Arbeids- og sosialdepartementet	01	Driftsutgifter	Note A, B	234 340 000	221 816 120	12 523 880
0601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	21	Spesielle driftsutgifter	Note A, B	46 960 000	43 311 710	3 648 290
0601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	50	Norges forskningsråd	Note A	159 440 000	159 440 000	0
0601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	70	Tilskudd	Note A	22 290 000	21 487 744	802 256
0601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	Note A	15 860 000	15 860 000	0
0621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	Note A	5 000 000	5 000 000	0
0643	Statens arbeidsmiljøinstitutt	50	Statstilskudd	Note A	119 449 000	119 449 000	0
0646	Pionerdykkere i Nordsjøen	72	Tilskudd	Note A, B	3 933 000	3 110 000	823 000
0648	Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.	01	Driftsutgifter	Note A, B	644 000	338 405	305 595
0648	Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.	21	Spesielle driftsutgifter	Note A, B	3 876 000	971 536	2 904 464
0648	Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.	70	Tilskudd til faglig utvikling	Note A	3 100 000	3 100 000	0
0649	Treparts bransjeprogrammer	21	Spesielle driftsutgifter	Note A, B	2 930 000	973 119	1 956 881
0664	Pensjonstrygden for sjømenn	70	Tilskudd	Note A	52 000 000	52 000 000	0
0021	Statsrådet	01	Driftsutgifter	Note B	0	614 290	
0471	Statens erstatningsansvar	71	Erstatningsansvar m.m.		0	2 900 000	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	10 706 332	
<i>Sum utgiftsført</i>					669 822 000	661 078 256	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2017	Merinntekt og mindreinntekt(-)	
3600	Diverse inntekter	02		0	11 083	11 083	
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29		0	244 695		
5700	Folketrygden - arbeidsgiveravgift	72		0	20 841 543		
<i>Sum inntektsført</i>					0	21 097 321	

<i>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</i>						639 980 936
Kapitalkontoer						
60048101	Norges Bank KK /innbetalinger					12 014 872
60048102	Norges Bank KK/utbetalinger					-652 154 667
706001	Endring i mellomværende med statskassen					158 859
<i>Sum rapportert</i>						0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)				
		31.12.2017	31.12.2016	Endring
706001	Mellomværende med statskassen	-6 221 465	-6 380 325	158 859

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Mal for bevilgningsrapportering og artskontorrapportering med noter

Virksomhet: 4A - Arbeids- og sosialdepartementet

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
060001	6 143 000	228 197 000	234 340 000
060121	3 030 000	43 930 000	46 960 000
060150		159 440 000	159 440 000
060170		22 290 000	22 290 000
060172		15 860 000	15 860 000
062163		5 000 000	5 000 000
064350		119 449 000	119 449 000
064672	483 000	3 450 000	3 933 000
064801		644 000	644 000
064821	2 880 000	996 000	3 876 000
064870		3 100 000	3 100 000
064921	138 000	2 792 000	2 930 000
066470		52 000 000	52 000 000

Virksomhet: 4A - Arbeids- og sosialdepartementet**Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år**

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindreutgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
060001/360002		12 523 880		12 523 880	11 083			12 534 963	11 410 000	11 410 000
060121		3 648 290		3 648 290				3 648 290	2 781 000	2 781 000
064672	"kan overføres"	823 000		823 000				823 000	6 850 000	823 000
064801		305 595		305 595				305 595	952 000	306 000
064821	"kan overføres, kan nyttes under post 01"	2 904 464		2 904 464				2 904 464	2 932 000	2 904 000
064921		1 956 881	-1 799 609	157 272				157 272	140 000	140 000

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter Mottatte belastningsfullmakter

Departementet har mottatt belastningsfullmakt på 0,66 mill. kroner fra Statsministerens kontor. Det er utgiftsført 0,614 mill. kroner.

Midler gitt i tildelingsbrevKap. 601, post 21:

Det er stilt midler til disposisjon for andre virksomheter på tilsammen 11,695 mill. kroner. Det er regnskapsført 10,055 mill. kroner som gir et mindreforbruk på 1,64 mill. kroner. Dette gir et samlet mindreforbruk på kap. 601, post 21 på 5,288 mill. kroner (3,648 mill. kroner + 1,64 mill. kroner).

Kap. 648, post 01:

Det er stilt midler til disposisjon for andre virksomheter på tilsammen 18,4 mill. kroner. Det er regnskapsført 17,625 mill. kroner som gir et mindreforbruk på 0,775 mill. kroner. Dette gir et samlet mindreforbruk på kap. 648, post 01 på 1,081 mill. kroner (0,306 mill. kroner + 0,775 mill. kroner).

Kap. 648, post 21:

Det er stilt midler til disposisjon for andre virksomheter på tilsammen 0,5 mill. kroner. Midlene er ikke benyttet. Dette gir et samlet mindreforbruk på kap. 648, post 21 på 3,404 mill. kroner (2,904 mill. kroner + 0,5 mill. kroner).

Stikkordet «kan overføres»

Poster med stikkordet kan overføres gir hjemmel til å overføre bevilgningen til de to neste budsjettårene. Dette gjelder samt like poster med stikkordet kan overføres i denne noten.

Stikkordet «kan nyttes under»

Poster med stikkordet kan nyttes under gir hjemmel til å overskride den bevilgningen stikkordet henviser til, mot tilsvarende innsparing under den bevilgningen det henvises fra. Dette gjelder kap. 648, post 21.

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

Det er gitt belastningsfullmakt over kap. 649, post 21 på 1,8 mill. kroner til Direktoratet for forvaltning og IKT. Midlene er benyttet.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Departementet har denne fullmakten knyttet til følgende kapitler og poster som departementet selv disponerer:

- overskride bevilgningen under kap. 600, post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3600, post 02

- overskride bevilgningen under kap. 601, post 21 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3601, post 02. Som følge av at midler mottatt fra Nordisk ministerråd på omlag 1,8 mill. kroner er ført som utgiftsreduksjon istedenfor en inntekt, fremkommer en underrapportering på kap. 3601, post 01, jf. omtale under note 1 og 3.

Mulig overførbart beløp

Som det fremgår ovenfor er det enkelte poster hvor deler av bevilgningen disponeres av andre virksomheter. Det totale mindreforbruket på postene er på tilsammen 23,288 mill. kroner. Av dette er det overført 19,038 mill. kroner til 2018. Differansen mellom det totale mindreforbruket og faktisk overført beløp blir tilbakeført til statskassen.

Virksomhet: 4A - Arbeids- og sosialdepartementet

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2017

	Note	2017	2016
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Salgs- og leieinntekter	1	11 083	1 468 235
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		11 083	1 468 235
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	173 541 175	153 099 828
Andre utbetalinger til drift	3	95 416 142	81 827 939
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		268 957 317	234 927 767
Netto rapporterte driftsutgifter		268 946 234	233 459 532
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	1 967 863	1 159 226
Utbetaling til kjøp av aksjer		0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	0	4 460
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		1 967 863	1 163 686
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		1 967 863	1 163 686
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	379 446 744	373 633 127
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		379 446 744	373 633 127
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		244 695	250 711
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		20 841 543	18 241 773
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		10 706 332	11 278 802
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-10 379 906	-7 213 682
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		639 980 936	601 042 663
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		2017	2016
Fordringer		130 121	247 547
Skyldig skattetrekk		-6 350 888	-6 667 466
Skyldige offentlige avgifter		-698	0
Annen gjeld		0	39 594
Sum mellomværende med statskassen	7	-6 221 465	-6 380 325

Virksomhet: 4A - Arbeids- og sosialdepartementet

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Diverse tilfeldige inntekter (diverse inntekter post 01 - 29)	11 083	1 468 235
<i>Sum salgs- og leieinnbetalinger</i>	11 083	1 468 235
Sum innbetalinger fra drift	11 083	1 468 235

Kommentar til noten:

Diverse tilfeldige inntekter er redusert med kr 1 457 152 sammenlignet med 2016. Inntektsført beløp i 2016 knytter seg til:

- midler mottatt fra Nordisk ministerråd til gjennomføring av en konferanse.
- refusjon av utvalgsutgifter fra andre departementer.
- det er også i 2017 mottatt midler fra Nordisk ministerråd på om lag 1,8 mill. kroner. Disse midlene er ført som utgiftsreduksjon istedenfor en inntekt, jf. kommentar til note 3.

Virksomhet: 4A - Arbeids- og sosialdepartementet

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2017	31.12.2016
Lønn	134 171 525	130 338 403
Arbeidsgiveravgift	20 841 543	18 241 773
Pensjonsutgifter	15 230 735	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-3 882 808	-3 903 559
Andre ytelser	7 180 179	8 423 211
Sum utbetalinger til lønn	173 541 175	153 099 828
Antall årsverk:	176	177

Kommentar til noten:

- Lønn: Økning fra 2016 på kr 3 833 122. Økningen fremkommer i hovedsak under lønn fast ansatte, kr 2 834 852, og under vikarer og midlertidig ansatte, kr 1 886 658. Utgifter til overtid er redusert med kr 769 333.
- Arbeidsgiveravgift: Økning på kr 2 599 770. Økningen skyldes økte lønnskostnader og arbeidsgiveravgift av pensjonskostnader.
- Pensjonsutgifter: Fra og med 1. januar 2017 betaler virksomheten pensjonspremie til SPK. For 2017 er arbeidsgiversandel av pensjonspremien 12 pst.
- Andre ytelser: Nedgang fra 2016 på kr 1 255 486 skyldes i hovedsak høyere utgifter i 2016 knyttet til styreplass i ILO og utgifter til honorarer og utvalgsgodtgjørelse.

Virksomhet: 4A - Arbeids- og sosialdepartementet

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2017	31.12.2016
Husleie	34 603 961	18 180 005
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	12 073	78 007
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	2 174 424	1 115 748
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	15 478	27 302
Mindre utstysanskaffelser	713 950	1 216 804
Kjøp av fremmede tjenester	43 481 755	47 704 354
Reiser og diett	4 146 760	5 500 391
Øvrige driftsutgifter	10 267 741	8 005 329
Sum andre utbetalinger til drift	95 416 142	81 827 939

Kommentar til noten:

- Husleie: Økning fra 2016 på kr 16 423 956. Økningen skyldes etablering av nye leieavtaler for departementslokalene fra 1. januar 2017. I tillegg er det betalt husleiekostnader i Møllergt. 37 frem til husleieavtalen utløp september 2017.
- Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler: Økning fra 2016 på kr 1 058 676 og skyldes i hovedsak økte strømutfgifter.
- Mindre utstysanskaffelser: Nedgang fra 2016 på kr 502 854 som skyldes lavere kostnader til inventar og andre kontormaskiner (skrivere mv.)
- Fremmede tjenester: Nedgang fra 2016 på kr 4 222 599. Dette skyldes bl.a. lavere kostnader til kjøp av andre fremmede tjenester (annen bistand/forskning og utredning) og kjøp av tjenester til løpende driftsoppgaver, IKT.
- Reiser og diett: Nedgang fra 2016 på kr 1 353 631. Aktivitetsnivået på reiser varierer fra år til år.
- Øvrige driftsutgifter: Økning fra 2016 på kr 2 262 412. Dette skyldes utgifter til erstatninger (kap. 471, post 71) på kr 2 900 000, økte utgifter til representasjon, mens det er lavere utgifter til kurs og seminarer for eksterne og annonser.
- Midler mottatt fra Nordisk ministerråd på om lag 1,8 mill. kroner er ført som en utgiftsreduksjon under andre utbetalinger til drift istedenfor en inntekt, jf. kommentar til note 1.

Virksomhet: 4A - Arbeids- og sosialdepartementet

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	4 460
Sum utbetaling av finansutgifter	0	4 460

Virksomhet: 4A - Arbeids- og sosialdepartementet

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	311 949	347 116
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	19 939
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 655 914	792 171
Sum utbetaling til investeringer	1 967 863	1 159 226

Kommentar til noten:

Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende er økt med kr 863 743 og skyldes høyere utgifter til kjøp av datamaskiner/utstyr og møbler.

Virksomhet: 4A - Arbeids- og sosialdepartementet

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2017	31.12.2016
Overføringer til forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	278 889 000	253 814 000
Tilskudd til kommuner	5 000 000	750 000
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	1 618 344	10 258 000
Tilskudd til ideelle organisasjoner	24 005 000	23 821 313
Tilskudd til statsforvaltningen	55 940 000	66 400 000
Tilskudd til utlandet	13 994 400	18 589 815
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	379 446 744	373 633 127

Kommentar til noten:

- Overføringer til forvaltningsorganer med særskilte fullmakter: Økning fra 2016 på kr 25 075 000 og skyldes økte utbetalinger til NFR (kr 22 716 000) og STAMI (kr 2 359 000).
- Tilskudd til kommuner: Økning fra 2016 på kr 4 250 000 og skyldes utbetaling til Stavanger kommune over kap. 621.63.
- Tilskudd til ikke-finansielle foretak: Nedgang fra 2016 på kr 8 639 656 som i hovedsak skyldes at det i 2016 ble utbetalt tilskudd til Max Manus i forbindelse med talegjennkjenningsprosjektet.
- Tilskudd til statsforvaltningen: Nedgang fra 2016 på kr 10 460 000 skyldes i hovedsak lavere utbetaling til Pensjonstrygden for sjømenn.
- Tilskudd til utlandet: Nedgang fra 2016 på kr 4 595 415. Dette skyldes i hovedsak kontingenter knyttet til EU-programmer som varierer fra år til år bl.a. som følge av valutakurs.

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2017	31.12.2017	Forskjell
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	130 121	130 121	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	130 121	130 121	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-138 761	0	-138 761
Skyldig skattetrekk	-6 350 888	-6 350 888	0
Skyldige offentlige avgifter	-698	-698	0
Annen kortsiktig gjeld	-8 303 093	0	-8 303 093
<i>Sum</i>	-14 793 441	-6 351 586	-8 441 854
Sum	-14 663 320	-6 221 465	-8 441 854

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Kommentar til Annen kortsiktig gjeld: Årsaken til at fakturaer med fakturadato i 2017 og forfallsdato i 2018 ikke ble ferdig behandlet i fakturasystemet og overført til Agresso før i 2018, skyldes endringer i kontoplanen gjeldende fra 1. januar 2018.

ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENTET

Org. nr.: 983887457

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Arbeids- og sosialdepartementets årsregnskap for 2017. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 639 980 936 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Arbeids- og sosialdepartementets årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2017 og av mellomværende med statskassen per 31. desember 2017, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike

risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk for økonomistyring, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss med moderat sikkerhet om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk for økonomistyring. Uttalelsen bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk for økonomistyring.

Oslo; 12.03.2018

Etter fullmakt

Erna Jørgensen Lea
ekspedisjonssjef

Knut G. Lien
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur